

فرهنگ گیاهان دارویی کردستان

(گیاهان دارویی ، خوراکی ، صنعتی)

فهرهنگی گیاهان دارویی کردستان

کردی - فارسی

A Dictionary of Kurdistan

Medicinal Plants

تألیف و تحقیق: سید شهاب خضری

خضری، شهاب، ۱۳۳۰ -
 فرهنگ گیاهان دارویی کردستان = فه رهه نگی
 گیاده رمانیه کانی کوردستان =
 Adictionary of Kurdistan medicinal plants
 کردی - فارسی / تالیف و تحقیق شهاب خضری. —
 سنندج: شهاب خضری، ۱۳۸۱.
 ۳۳۱ ص، [۲۸۸] ص.: تصویر، مصور (رنگی).
 ISBN 964-06-2410-1

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا .
 کردی - فارسی - انگلیسی.
 ۱. گیاهان دارویی -- کردستان -- واژه نامه ها
 -- چند زبانه . ۲. کردی -- واژه نامه ها -- چند
 زبانه . الف. عنوان.

۶۱۵/۳۲۰۳

RS۵۱/۴۶۴۳

۸۱-۴۵۱۳۷

کتابخانه ملی ایران

شناسنامه کتاب

نام	:	فرهنگ گیاهان دارویی کردستان (گیاهان دارویی،
مؤلف و محقق	:	خوراکی، صنعتی) سید شهاب خضری
ناشر	:	دانشگاه کردستان
لیتوگرافی	:	واقفی
چاپخانه	:	ولی عصر
تیراژ	:	۳۰۰۰
نوبت چاپ	:	اول
حروف چینی	:	احمد «سنندج»
شابک	:	۹۶۴-۰۶-۲۴۱۰-۱

راهنمای استفاده از این فرهنگ:

۱- نام‌گردی هر گیاه، درختچه و درخت را که به هنگام پژوهش‌ها و گردش‌های علمی در مناطق مختلف کردستان، شناسائی نموده‌ام و یا از فرهنگ‌ها استخراج نموده‌ام، تحت عنوان اصلی و مدخل ثبت گردیده است.

۲- پس از نام‌گردی، نام لاتین (نام علمی) گیاهان، درختچه‌ها و درختان را ثبت نموده‌ام.

۳- پس از نام علمی، نام یا نام‌های فارسی گیاه، درختچه و درختان را با حروف ایرانیک (خوابیده) ثبت نموده‌ام.

۴- در بعضی جاها، پس از عنوان اصلی یا کلمه مدخل، نام لاتین ثبت نگردیده ولی نام یا نام‌های فارسی نوشته شده است.

۵- در بعضی جاها، نام فارسی و علمی ثبت نیست و با عبارت، گیاهی است، شرح گیاه آغاز گردیده است و این به جهت گستردگی موضوع گیاهان است.

۶- نام یا نام‌های مترادف گیاه در بین گیومه ثبت می‌باشد. به عبارت دیگر در همه جا‌هایی که نام یا نام‌های گردی گیاه، درختچه و درخت بین گیومه نوشته شده است، این نام‌ها مترادف همان نامی است که در عنوان اصلی یا مدخل ثبت گردیده است. (نیوی هه ر گیایه کم له کاتی لی کولینه وه دا له هه ر گوندی یا له هه ر ناوچه یکدا په یداکردبی ته و ناوهم به عونوانی نیوی ته سللی (واته لیمه، مه دخه ل) نووسیوه و هاوسه ننگ و موترادیف و هاوکیش و نیوه کانی دییکه ی ته م گیایه م له زاراه کانی دییکه ی کوردیداو هه روه‌ها له ناوچه کانی دییکه ی کوردستاندا، له نیوان دوو که وانه دا «...» نووسیوه. توضیح اینکه نام‌های مترادف به وسیله خود مؤلف در روستاها و مناطق کردستان شناسایی گردیده و بعضاً از فرهنگ‌ها استخراج شده است.

۷- در این فرهنگ، گیاهان دارویی، خوراکی، علفی، درختچه‌ها و درختان ثبت گردیده است و چون تعداد بسیار کمی از گیاهان تاکنون دارویی بودن آنها اعلام نشده و غالب گیاهان ثبت شده دارویی هستند، بدین جهت نام گیاهان دارویی انتخاب گردید.

فواید فرهنگ حاضر

- ۱- آگاهی و یادگیری نام‌های کردی گیاهان، درختچه‌ها و درختان
- ۲- آگاهی از نام یا نام‌های گیاهان، درختچه‌ها و درختان در گویش‌های دیگر کردی (کرمانشاهی، دهلرانی، کلیایی، قصرشیرینی و گویش لکی)
- ۳- آگاهی و یادگیری نام لاتین (نام علمی و جهانی) گیاهان، درختچه‌ها و درختان خودرو و پرورشی موجود در استان کردستان، استان کرمانشاه و دهلران
- ۴- آشنایی پیدا کردن و یاد گرفتن نام و نام‌های فارسی گیاهان، درختچه‌ها و درختان
- ۵- اطلاع و آگاهی یافتن از محل رویش گیاهان دارویی، درختچه‌ها و درختان و بدست آوردن نمونه‌ها مخصوصاً نمونه‌های کم‌یاب و یا در حال نابود شدن به منظور پرورش و کشت انبوه همچنین پژوهشگران در کتابهای گیاهی که در آینده خواهند نوشت می‌توانند از محل‌های رویش گیاهان ثبت شده در این فرهنگ با اطمینان خاطر استفاده نمایند
- ۶- آگاهی از خواص درمانی گیاهان در طب سنتی کردستان، کرمانشاه، دهلران و اطلاع مختصر از مواد معدنی و ویتامین‌های موجود در گیاهان و بعضاً کاربرد آنها در طب نوین
- ۷- آگاهی از گیاهان خوراکی استان کردستان و کرمانشاه و دهلران
- ۸- با استفاده نمودن از نام یا نام‌های فارسی گیاه، می‌توانید جهت آگاهی از ترکیبات شیمیایی و خواص دارویی از نظر پزشکی نوین، به فرهنگ گیاهان دارویی، به زبان فارسی، گردآوری و تحقیق مؤلف، مراجعه نمایید.
- ۹- آگاهی و اطلاع از اهمیت گیاهان موجود در منطقه و توجه و عنایت به حفظ و حراست آنها و جلوگیری از نابودی گیاهان ارزشمند که سرمایه ملی کشور و منطقه هستند.
- ۱۰- آگاهی از تلفظ و نوشتن رسم‌الخط صحیح کردی نام محل‌های رویش گیاهان و استفاده از آن در فرهنگ‌های لغت کردی که در آینده توسط موسسات و اشخاص تدوین می‌گردد
- ۱۱- استفاده مطمئن از اسامی فارسی گیاهان، درختچه‌ها و درختان توسط فرهنگ نویسندگان کردی - فارسی یا فارسی - کردی و همچنین استفاده از آن در ویراستاری فرهنگ‌های قدیم
- ۱۲- استفاده محققین و پژوهشگران از این فرهنگ و ادامه و تکمیل آن. ضمناً انتظار دارد و توصیه می‌گردد، پژوهشگران، مخصوصاً پژوهشگران جوان که در زمینه‌های گیاهی به تحقیق می‌پردازند، کوشش نمایند مطالب تازه‌ای به دست آورند و اضافه نمایند و از تکرار انجام پژوهش انجام شده به‌پرهیزند. امید است با ادامه این راه، در آینده دهها فرهنگ و کتاب گیاهی داشته باشیم.

تشکر و سپاسگزاری

بدینوسیله وظیفه خود می‌دانم که از همه اهالی روستاهای کردستان، اساتید، پزشکان، صاحب نظران، ارگانها و کتابخانه‌هایی که به نحوی از انحاء در تألیف و تدوین این فرهنگ، همفکری و یا کمک نموده‌اند، به شرح زیر تشکر و سپاسگزاری نمایم:

اهالی محترم و بزرگوار روستاها، شهرها و مناطق مختلف کردستان که به هنگام گردش‌های علمی و مراجعه اینجانب از محبتها و راهنمایی‌های خویش دریغ نورزیده‌اند. (روستاها، شهرها، مناطق و کوهپائیکه شخصاً به آنها رفته‌ام، در متن کتاب و زیر عنوان محل رویش، به آنها اشاره نمودم)

جناب آقای دکتر ولی‌الله مظفریان که در شناسایی گیاهان اینجانب را یاری داده است
جناب آقای مهندس حسین معروفی که در شناسایی گیاهان اینجانب را یاری داده است
جناب کاک ماجد روحانی که همواره با روی باز اینجانب را می‌پذیرفتند و از راهنمایی‌های استادانه خویش در رابطه با فرهنگ نویسی، دریغ نمی‌ورزیدند.

کارکنان محترم ثبت احوال استان و شهرستانها، دانشگاه کردستان. مرکز تحقیقات جهاد کشاورزی و منابع طبیعی کردستان. آقای مسعود بالکدوری. صوفی صالح اهل روستای بست. حاج عارف ظفری قلقله. حاج شریف قادری. آقای ایرج مشعوف. دکتر محمدرضا بیرجندی. عباس رحیمی. آقای محمدصدیق منقی. آقای سیدبرهان حسینی. آقای سیدعبداله صمدی. آقای ابوبکر سعیدیان. آقای فرید عزت‌پور و خانم سه‌یران دانشور که در صفحه‌آرایی و حروف‌چینی فرهنگ دقت زیادی نمودند. کتابخانه‌های عمومی. انتشاراتیها.

با تقدیم احترام سیدشهاب خضری